

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
НАПНУ Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Національний університет
«Львівська політехніка»
Інститут права, психології та інноваційної освіти,
кафедра педагогіки та інноваційної освіти
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Черкаський національний університет ім.Б.Хмельницького**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І
ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ
ПРОСТОРІ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції**

4 листопада 2022 року

МУКАЧЕВО

УДК 373.2(063)

А 43

Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі : збірник тез доповідей V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 4 листопада 2022 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.І.Бондар (гол.ред.) та ін. – Мукачєво : МДУ, 2022. – 319 с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол №9 від «21» листопада 2022 р.)**

Рецензенти:

Фізеші О.Й. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

Атрощенко Т.О. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

У збірнику вміщено тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі». Учасники конференції розкривають проблеми педагогічної освіти та розвитку особистості, використання новітніх технологій та інновацій в освіті, виховання особистості в контексті сучасної освітньої парадигми, особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців до реалізації завдань компетентнісного підходу в освітньому процесі, дидактико-методичного супроводу компетентнісно орієнтованого навчання у початковій школі, сучасного стану та перспективи розвитку дошкільної освіти в Україні, теорії і практики управління освітою, історії педагогіки.

Видання призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів, працівників системи освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Редакційна колегія:

Бондар Т.І. – д. пед. наук, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту.

Добош Олена Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Пинзеник Олена Мафтеївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Фенцик Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Швардак Маріанна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

ЗМІСТ
РОЗДІЛ 1

ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

<i>Михайло Барко</i>	11
РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ УЧНІВ У ДРУГОМУ КЛАСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	
<i>Наталія Башавець, Ірина Баранова</i>	14
ВПРОВАДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	
<i>Любов Біган, Маріанна Горват</i>	18
АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ІДЕЙ ТОЛЕРАНТНОСТІ В ДИСКУРСІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	
<i>Любомир Брижак</i>	23
ЗМІСТ ТЕРМІНОПОНЯТТЯ «НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»	
<i>Мирослава Газдик</i>	26
ЗНАЧИМІСТЬ ПРАКТИЧНО-ДІЯЛЬНІСНОГО КОМПОНЕНТА У СФОРМОВАНOSTІ ГОТОВНОСТІ ДО МАЙБУТНІХ ОПЕРАТОРІВ З ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Любов Дольнікова</i>	31
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТРАКТУВАННЯ ВІДМІННОСТЕЙ ПРОЦЕСІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ ТА ОПАНУВАННЯ ВМІНЬ	
<i>Федір Загура, Наталія Муқан</i>	34
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ДОСВІД НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»	
<i>Людмила Керенович, Марія Кузьма-Качур,</i>	37
СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА СПОСТЕРЕЖЛИВІСТЬ ЯК ПЕДАГОГІЧНІ КАТЕГОРІЇ	
<i>Мирослава Кохан, Марія Кузьма-Качур,</i>	40
САМОКОНТРОЛЬ ТА ЕТАПИ ЙОГО ФОРМУВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	
<i>Крістіан Луца</i>	42
РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
<i>Аліна Мотря, Наталія Лалак</i>	45
ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	
<i>Діана Синичка, Маріанна Горват</i>	50
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	
<i>Іванна Скоблей, Марія Кузьма-Качур</i>	55
ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ: СУТНІСНА	

ХАРАКТЕРИСТИКА

РОЗДІЛ 2 НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ

<i>Олена Бобирєва</i>	58
МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ У ФОРМУВАННІ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	
<i>Тімеа Гонак, Марія Кузьма-Качур</i>	62
МІЖПРЕДМЕТНА ІНТЕГРАЦІЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	
<i>Наталка Лібак</i>	64
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
<i>Катерина Мовчан, Ніколетта-Єлізавета Будяненко</i>	67
БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА	
<i>Діана Олексій, Любов Фенчак</i>	69
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	
<i>Володимир Орбан</i>	72
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЦИФРОВИХ СИСТЕМ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	
<i>Ганна Побірченк, Олександра Побірченко</i>	77
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З МАТЕМАТИКИ В ОБ'ЄДНАНИХ АРАБСЬКИХ ЕМІРАТАХ	
<i>Марія Фенчак, Любов Фенчак</i>	79
ОНЛАЙН – ПАРТНЕРСТВО З БАТЬКАМИ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОСТІ	
<i>Артем Чуйков, Тетяна Курінна</i>	83
ВІРТУАЛЬНА ДОШКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	
<i>Юліанна Юхта</i>	88
НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ	
<i>Михайло Яцура</i>	91
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА	

РОЗДІЛ 3
ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ
СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ

<i>Сергій Пішун</i>	95
АКСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ЯК ВЕКТОР У РЕАЛІЗАЦІЇ	
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	

РОЗДІЛ 4

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ КОМПЕТЕНТНІСНОГО
ПІДХОДУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

<i>Тетяна Атрощенко, Оксана Попович</i>	97
ХАРАКТЕРИСТИКА ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК	
ІНДИКАТОРА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ	
ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	
<i>Олена Добош</i>	101
ДИСЦИПЛІНА «МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗАКЛАДАХ	
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ» В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ	
ФАХІВЦІВ ЗДО	
<i>Галина Гудачок</i>	104
ФОРМУВАННЯ ПРОГНОСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	
<i>Наталія Ільканич, Мирослава Томашевська</i>	106
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ	
ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	
<i>Вікторія Качмар, Надія Брижак</i>	109
ВИЗНАЧЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	
<i>Антоніна Микуліна</i>	112
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО САМОСТІЙНОЮ	
РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ	
<i>Андрея Молнар-Чатлош</i>	117
ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	
У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УГОРЩИНИ	
<i>Ілона Фегер, Мирослава Томашевська</i>	120
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	
МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У ЗАКЛАДАХ ВИШОЇ ОСВІТИ	
<i>Оксана Фенцик</i>	125
АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ	
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	
<i>Оксана Фенцик, Зореслава Станинець</i>	128
ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО	
ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ГАЛУЗІ	

У ПОЧАТКОВІ ШКОЛІ: УКРАЇНСЬКА

<i>Сергій Юшин</i>	132
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КЕРІВНИКА ЯК ПЕРЕДУМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ЙОГО КАР'ЄРНИХ ПРАГНЕНЬ	
РОЗДІЛ 5	
ДИДАКТИКО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД КОМПЕТЕНТНІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	
<i>Доменіка Кирлик</i>	137
ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	
<i>Катерина Резнікова</i>	139
ЛІТЕРАТУРНА САМООСВІТА: ЧИТАННЯ ЯК ВИХОВАННЯ ДУХОВНОСТІ СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ ШКОЛЯРА БАЗОВОЇ ШКОЛИ В УКРАЇНІ	
<i>Людмила Ющик</i>	142
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	
РОЗДІЛ 6	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	
<i>Христина Барна</i>	146
ВИКОРИСТАННЯ АРТИКУЛЯЦІЙНОЇ ГІМНАСТИКИ У ПОДОЛАННІ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ	
<i>Клавдія Джеджерера, Оксана Грищенко</i>	149
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ	
<i>Вікторія Іванова, Вікторія Деяк</i>	153
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ДО РОЗУМІННЯ ТА ТЛУМАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	
<i>Вікторія Іванова, Тетяна Муха</i>	156
ФОРМУВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	
<i>Оксана Кас'яненко, Вікторія Данчо, Юлія Ладжун</i>	161
ВИХОВАННЯ ЗВУКОВОЇ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ ЯК ПРОБЛЕМА ДОШКІЛЬНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ	
<i>Оксана Кас'яненко, Єлена Одошевська</i>	165
ФОРМУВАННЯ У СУСПІЛЬСТВА ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ОСІБ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ	

ПОТРЕБАМИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Оксана Кас'яненко, Жужанна Товт</i>	168
РОЗВИТОК ЗВУКОВОЇ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ ЗАСОБАМИ ПОЕТИЧНОГО СЛОВА	
<i>Антоніна Микуліна, Даша Паренко</i>	172
ВПЛИВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА НА ОБРАЗОТВОРЧУ ДІЯЛЬНІСТЬ ДОШКІЛЬНИКІВ	
<i>Антоніна Микуліна, Мар'яна Шуберт</i>	176
МЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ВИТИНАНКОЮ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
<i>Катерина Михайлова, Надія Волошин</i>	180
МОНІТОРИНГ СФОРМОВАНOSTI ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДОШКІЛЬНИКІВ	
<i>Вікторія Пеняк, Наталія Лалак</i>	184
ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ АРТ-ТЕРАПІЇ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
<i>Олена Пинзеник</i>	189
ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
<i>Надія Русин, Анна Штраус</i>	195
ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ОСНОВ МОРАЛЬНИХ ВІДНОСИН У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
<i>Надія Русин, Наталія Сігеті</i>	201
МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНОГО ДОЗВІЛЛЯ З РОДИНАМИ ДОШКІЛЬНИКІВ	
<i>Надія Русин, Яна Арделан</i>	204
ІНТЕРАКТИВНІ ІГРИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УЯВЛЕНЬ	
<i>Черепаня Наталія, Вінер Мирослава</i>	207
ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ІГОР У РОЗВИТКУ ДОПИТЛИВОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
<i>Наталія Черепаня, Світлана Власюк</i>	211
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ УМОВИ ОПТИМІЗАЦІЇ АДАПТАЦІЇ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ ЗДО	
<i>Наталія Черепаня, Бобрушкко Наталія</i>	216
АПЛІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ДРІБНОЇ МОТОРИКИ РУК ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
РОЗДІЛ 7	
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	
<i>Тетяна Гичка, Маріанна Швардак</i>	220
АЛГОРИТМ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	
<i>Яна Далекорій, Маріанна Швардак</i>	222
ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО	

УДК 373.2.015.31:17.022.1

Надія Русин,
старший викладач
кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівський державний університет
Анна Штраус,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Мукачівський державний університет

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ОСНОВ МОРАЛЬНИХ ВІДНОСИН У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Моральне виховання дітей дошкільного віку є одним із найскладніших завдань виховання в умовах сучасної дошкільної освітньої організації. Саме моральне виховання є найважливішим завданням практично всіх програм дошкільної освіти. Відбір та раціональне використання різноманітних засобів та методів формування моральних основ особистості є в даний час одним з головних завдань, яке переслідують педагоги дошкільних освітніх організацій. В даний час ефективним способом морального розвитку дошкільнят виступає освітня технологія, оскільки в її основі лежить ідея повної керованості освітнім процесом, його проектування та можливість аналізу шляхом поетапного відтворення.

Коротаєва Є.В. розглядає освітню технологію як «комплекс взаємопов'язаних елементів: цілі та завдання, виражені в методології дослідження; діяльність, що забезпечує її реалізацію; суб'єкти діяльності, що її організують та в ній беруть участь; народжуються у спілкуванні та діяльності відносини; соціальне середовище та управління, що забезпечує та розвиток цієї системи, а також показники, що діагностуються за допомогою різних методик» [1]. Автором зазначено, що освітня технологія – це керована (означає, запланована, спроектована діяльність із можливою координацією зусиль та корекцією методів), методологічно обґрунтована, діагностована, покроково алгоритмізована діяльність суб'єктів у певному соціальному середовищі. На

підставі цього визначення нами було сформульовано таке визначення: освітня технологія формування моральних відносин у дітей старшого дошкільного віку – це сукупність психолого-педагогічних умов, що визначають оновлення змісту освітнього процесу, етапи, форми та методи роботи педагога з формування основ моральних відносин у дітей.

Освітня технологія має відповідати основним методологічним вимогам, і відповідала критеріям технологічності, запропонованими Г.К. Селевко: концептуальності, системності, керованості, діагностичності, ефективності, відтворюваності [2].

Технологія формування моральних відносин у дітей старшого дошкільного віку здійснюється у взаємодії цільового, організаційно-змістовного та результативного блоків.

Цільовий блок містить соціальне замовлення суспільства, яке відображається в меті та завдання технології.

Соціальне замовлення: засвоєння норм та цінностей, прийнятих у суспільстві, включаючи моральні та моральні цінності; розвиток спілкування та взаємодії дитини з однолітками; розвиток емоційної чуйності, співпереживання, формування готовності до спільної діяльності з однолітками, формування шанобливого ставлення та почуття приналежності до спільноти дітей в групі[3].

Основна мета: формування основ моральних взаємин у дітей старшого дошкільного віку.

Основними завданнями виступають:

1. Навчання практичним прийомам поведінки у різних життєвих ситуаціях з урахуванням моральності;

2. Формування моральних мотивів та звичок, ціннісного ставлення до етичних норм життя, культури поведінки, підвищення рівня розвитку моральних відносин у дошкільнят;

3. Виховання моральних якостей шляхом ознайомлення з правилами моральної поведінки, аналізу моральних ситуацій; збагачення емоційного світу виховуваних моральними переживаннями та формування у них моральних

почуттів.

Цільова аудиторія технології: діти старшого дошкільного віку, педагоги ДТЗ, батьки.

Організаційно-змістовний блок включає методологічні підходи, принципи, психолого-педагогічні умови, методи і форми формування моральних відносин у дітей старшого дошкільного віку.

Методологічну основу технології складають: Особистісно-орієнтовані підходи:

- сприяння та співробітництво дітей та дорослих, визнання дитини повноцінним учасником (суб'єктом) освітніх відносин, різнобічний, вільний та творчий розвиток кожної дитини, реалізація її природного потенціалу, забезпечення комфортних, безконфліктних та безпечних умов розвитку вихованців.

- цілісний розвиток дошкільнят та готовність особистості до подальшого розвитку,

- Підтримка ініціативи дітей у різних видах діяльності,

- психологічна захищеність дитини, забезпечення емоційного комфорту, створення умов самореалізації,

- розвиток дитини відповідно до її схильностей, інтересів та можливостей, створення умов для виховання та навчання кожного вихованця з урахуванням індивідуальних особливостей його розвитку (диференціація та індивідуалізація).

2. Системно-діяльні підходи:

- побудова освітньої діяльності на основі індивідуальних особливостей кожної дитини, при якій сама дитина стає активною у виборі змісту своєї освіти, стає суб'єктом освіти,

- формування пізнавальних інтересів та пізнавальних дій дитини у різних видах діяльності, організація дитячої діяльності, в процесі якої вони самостійно роблять «відкриття», дізнаються нове шляхом вирішення проблемних завдань,

- креативність – «вирощування» у вихованців здатності переносити

отримані знання у ситуації самостійної діяльності, ініціювати та заохочувати потребу дітей самостійно знаходити рішення нестандартних завдань та проблемних ситуацій,

- оволодіння культурою – залучення дітей до соціокультурних норм, традицій сім'ї, суспільства, держави, забезпечити здатність дитини орієнтуватися у світі та діяти (або поводитися) відповідно до інтересів та очікувань інших людей, соціальних груп, суспільства та людства в цілому.

3. Гуманістичний підхід передбачає визнання особистісного початку в дитині, орієнтацію на її суб'єктивні потреби та інтереси, визнання її прав і свобод, самоцінності дитинства як основи психічного розвитку, культуротворчої функції дитинства як одного з найважливіших аспектів соціального розвитку, психологічного комфорту та блага дитини пріоритетними критеріями щодо оцінки діяльності соціальних інститутів. При плануванні та організації враховуються такі принципи:

Принцип особистісно-орієнтованого спілкування – індивідуально-особистісне формування та розвиток моральної подоби людини. У процесі навчання діти виступають як активні дослідники навколишнього світу разом із педагогом, а не просто пасивно переймають його досвід. Партнерство, співучасть та взаємодія – пріоритетні форми спілкування педагога з дітьми.

Принцип безперервності і системності виховного на всіх щаблях безперервної освіти. Взаємозв'язок процесів виховання та навчання. Врахування закономірностей психофізіологічного розвитку в кожному віковому періоді, забезпечення особистісно-орієнтованого підходу до виховання дітей.

Принцип пріоритетності регіональної культурної спадщини означає виховання моральності на місцевому матеріалі з метою формування поваги до свого дому, сім'ї, сусідів, друзів, дбайливого ставлення до природи рідного краю; залучення дитини до національної культурної спадщини, зразків національної.

Принципи організації та самоорганізації – активність дошкільника, його

мотивованість, готовність до співпраці, здатність до творчості та комунікативність.

Принцип розширення зв'язків дитини з навколишнім світом передбачає подолання наявної в ЗДО замкнутість системи виховної роботи, збагачення спілкування дітей з навколишнім соціумом та природою, проникнення у світ інших людей, прилучення до культури рідного краю.

Принцип опори на емоційно-чуттєву сферу дитини вимагає створення умов для виникнення емоційних реакцій та розвитку емоцій, які зосереджують увагу дитини на об'єкті пізнання, власну дію та вчинок, що досягається через співпереживання та прогнозування розвитку ситуації.

Принцип цілісного розвитку, що передбачає відбиток різноманіття впливу сім'ї формування цілісної структури особистості дитини.

Для успішної реалізації технології мають бути забезпечені психолого-педагогічні умови:

- Наявність висококультурного, зі сформованою системою моральних цінностей, творчо працюючого педагога, що має високу психологічну, дидактичну та методичну підготовку;

- Створення моральної атмосфери в групі: доброзичливості, поваги та довіри в освітньому процесі;

- активне включення дітей до різноманітних видів діяльності (комунікативної, ігрової, пізнавальної, мовної, рухової, трудової, образотворчої, конструктивної, музичної, образотворчої, театралізованої, експериментальної);

- активне включення батьків у життя ЗДО;

- Використання методів, що сприяють переживанню моральних життєвих ситуацій;

- під час виборів методів формування моральних відносин облік гендерних особливостей в дітей віком старшого дошкільного віку.

Створення психолого-педагогічних умов щодо формування основ моральних відносин у дошкільнят здійснюється за такими напрямками: «Стежка до успіху»; «Моральний простір ЗДО»; "Ми дружні хлопці"; «Клуб

турботливих батьків»; "Ми всі потрібні один одному"; Перспективний план роботи з дошкільнятами різних видів діяльності з урахуванням гендерних особливостей дошкільнят.

Формування основ моральних відносин у дошкільнят включає використання методів морального розвитку, таких як: метод привчання, показ дії, приклад дорослих або інших дітей, метод організації діяльності, сюжетно-рольова гра, методи заохочення та покарання, доручення, бесіди на етичні теми, метод переконання, методи стимулювання тощо. Технологія здійснюється у взаємодії педагогів та батьків при організації наступних форм роботи: ділові ігри, тренінги, семінари, консультації, спільні дозвільні заходи тощо.

Заключний етап реалізації технології формування моральних взаємин у дітей старшого дошкільного віку має рефлексивний характер. На цьому етапі здійснюється оцінка передового досвіду, яка представлена у вигляді аналізу основних результатів впровадження психолого-педагогічних умов у роботу ЗДО, узагальнення та поширення досвіду, новизни, результативності, стабільності, можливості використання досвіду іншими педагогами, батьками ЗДО.

Для оцінки ефективності використання технології виступають: спостереження та діагностичні бесіди.

Реалізація технології включає діагностичну роботу. Основні напрямки діагностичної роботи спрямовані на:

1. Визначення сформованості уявлень про морально-вольові якості у дітей старшого дошкільного віку; вивчення емоційного ставлення дитини до дотримання тих самих моральних і якостей.
2. Вивчення прагнення дошкільнят прояву гуманних відносин.
3. Визначення рівня розвитку моральних якостей та почуттів у дітей старшого дошкільного віку.

Результати впровадження технології формування моральних відносин у дітей старшого дошкільного віку полягають у реалізації психолого-педагогічних умов:

Діти. Розуміння свого внутрішнього світу, вміння відчувати стан інших людей, формування ціннісного ставлення до моральної сторони вчинків, гуманне ставлення до навколишнього світу, прояв моральної поведінки у життєвих ситуаціях.

Педагоги: розвиток професійно важливих якостей, позитивні настанови стосовно дітей, батьків, колег.

Батьки: активне залучення батьків у спільну діяльність з дитиною в умовах сім'ї та дитячого садка.

Список використаних джерел:

1. Коротаєва, Є.В. Освітні технології у педагогічній взаємодії: навчальний посібник для вузів [Текст]/Є.В. Коротаєва. - 2-ге вид., перероб. та дод. - М.: Видавництво Юрайт, 2019. - 181 с.

2. Селевко, Г.К. Соціально-виховні технології [Текст]/Г.К.Селевко. – М.: НДІ шкільних технологій, 2005. – 176 с, С. 36

УДК373.2.091.217:379.8:613.954

Надія Русин,

старший викладач

кафедри дошкільної та спеціальної освіти

Мукачівський державний університет

Наталія Сігеті,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

Мукачівський державний університет

МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНОГО ДОЗВІЛЛЯ З РОДИНАМИ ДОШКІЛЬНИКІВ

Вимоги сьогодення ставлять взаємодію дитячого садка та сім'ї як один з головних напрямів діяльності дошкільної освітньої організації .

Як показав аналіз психолого – педагогічних досліджень Л.І.Божович, Н.Ф. Виноградової, Л.В. Загік, Т.А. Маркової, сім'я практично на всіх етапах дошкільного дитинства потребує допомоги спеціалістів. Адже нині труднощі спілкування з дитиною відчують багато батьків. Тому педагогу в роботі з батьками потрібно знаходити такі форми та методи, як традиційні так і активні, щоб вирішити наступний ряд завдань: формувати у батьків впевненість у

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>